

РЕШЕНИЕ

№ 24588

гр. София, 18.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 83 състав, в
публично заседание на 08.06.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Теодора Милева

при участието на секретаря Мариана Велева, като разглежда дело номер **765** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) вр. чл. 9 от Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места, приета с ПМС № 76 от 05.03.2021г. (Наредбата). Образувано е по повод съдебно решение № 309 от 13.01.2026 г., постановено по адм. дело № 10901/2025 г. по описа на Върховен административен съд (ВАС), с което Решение № 10628/27.03.2025 г. на Административен съд София-град, постановено по адм. дело № 1314/2025 г. е отменено и делото е върнато за ново разглеждане при съобразяване с дадените указания. Производството е започнало по жалба от М. А. К. срещу Заповед № РКС25-РД09-29/17.01.2025 г. на Кмета на Район „Красно село“, с която е отказано изплащането на средства за компенсиране на допустимите разходи, пряко свързани с отглеждането и обучението на детето Д. Д. К. с ЕГН [ЕГН] за периода от 01.11.2024 г. до 31.12.2024 г.

С жалбата се твърди, че оспорената заповед на Кмета на район "Красно село" – СО е незаконосъобразна поради съществено нарушение на административно-производствените правила, издадена е на формално основание, в противоречие с материално-правните разпоредби и в несъответствие с целта на закона, без да е извършен анализ на действителното фактическо положение. Посочените мотиви са бланкетни, както и е налице объркване и смесване на два различни подзаконови акта, което води до неправилно посочване в мотивите на заповедта, защо е отказано компенсиране. Сочи се, че административният орган неправилно е извършил преценка на фактическата обстановка. Твърди се, че следва да се направи преценка дали са налице

условията на чл. 3 от Наредбата, приета с ПМС № 76/05.03.2021 г. за получаване на компенсиране на разходите за съответната учебна година и дали са налице изискванията на чл. 3, ал. 1, т. 2, 4 и 6, като се извършва проверка на подадените документи, съгласно изискванията на чл. 4-8 и на допустимостта на разходите и се определя размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период. Сочи се, че частна детска градина „Светлина“ е с държавно финансиране, но детето Д. К. не е записано по предвидения в ЗПУО ред, а извън определените 20 % от броя приеманите деца за безплатно обучение. Позовава се на критериите на Частна детска градина „Светлина“ за определяне на децата, приети в подготвителна група, които могат да се възползват от правото на освобождаване от такса обучение, като детето Д. Д. К. не отговаря на тези условия. Посочва, че за обучението на детето се заплаща пълната такса в определения размер, видно от склучения, на 13.06.2024 г., между жалбоподателката и „Частна детска градина Светлина“ ЕООД договор за 10-месечен период, считано от 01.09.2024 г. до 30.06.2025 г. Твърди, че за месеците септември и октомври 2024 г. по реда на Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места, приета с ПМС № 76/05.03.2021 г. при същите условия и с представени идентични документи, за детето са изплатени средства за компенсиране на разходите от район „В.“- Столична община. Излага подробни съображения в подкрепа на своята теза. Претендира се отмяна на оспорената заповед, както и присъждане на сторените по делото разноски.

По делото е постъпило становище от ответника, в което счита жалбата за неоснователна и се моли за отхвърлянето ѝ.

В съдебното заседание жалбоподателката, М. А. К., се представлява от майка си Д. С. А.. Моли жалбата да бъде уважена, като излага аргументи за това. Претендира направените по делото разноски в размер на таксата за образуване на делото.

Ответникът – Кметът на район "Красно село" - СО се представлява от юрк. С., която оспорва жалбата, като излага съображения за неоснователност на същата. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, приема за установено следното от фактическа страна:

Съгласно, чл. 222, ал. 2 от АПК, Върховният административен съд връща делото за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд, когато: 1. установи съществено нарушение на съдопроизводствените правила; 2. трябва да се установят факти, за които събирането на писмени доказателства не е достатъчно.

Видно от мотивите, изложени в решение № 309 от 13.01.2026 г., постановено по адм. дело № 10901/2025 г. по описа на ВАС, със Заповед № РКС25-РД09-62/05.02.2025 г. на кмета СО, район „Красно село“ е поправена допуснатата в Заповед № РКС25-РД09-29/17.01.2025 г. на кмета на СО, район „Красно село“ очевидна фактическа грешка. Поради липса на данни Заповед № РКС25-РД09-62/05.02.2025 г. на кмета СО, район „Красно село“ да е била обжалвана, оспорената Заповед № РКС25-РД09-29/17.01.2025 г. на кмета на района следва да се счита поправена относно посочените в нея правни основания. ВАС е приел, че процесната заповед е такава, с която кметът на СО, район „Красно село“ се е произнесъл по искане за определяне на размер на компенсацията за отглеждането и обучението на дете, което не е прието в държавна или общинска детска градина и училище поради липса на свободни места. Приел е, че е налице възможност за делегация на правомощията на кмета на СО, съгласно чл. 10, ал. 2 от Наредбата. Поради това ВАС е отменил Решение № 10628/27.03.2025 г. на Административен съд София-град, постановено по адм. дело

№ 1314/2025 г. е и върнал делото за ново разглеждане при съобразяване с дадените указания. Предвид това предмет на настоящето производство е Заповед № РКС25-РД09-29/17.01.2025 г. на кмета на Район „Красно село“, изменена със заповед Заповед № РКС25-РД09-62/05.02.2025 г. на кмета СО, район „Красно село“, издадена на основание чл.9, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места, приета с ПМС № 76 от 05.03.2021 г.

От фактическа страна, съдът установи следното: в системата на ИСОДЗ, модул "Компенсации" за район "Красно село" - СО е подадено искане по чл.9 от ПМС № 76/05.03.2021г. с рег. № РВТ24-КМ01-510 от М. А. К. за изплащане на компенсации за извършваните разходи за заплащане на такси по договор за обучение, сключен с Частна детска градина "Светлина", на детето й Д. Д. К. за периода 1 ноември - 31 декември на учебната 2024/2025 година. С искането е декларирано, че са изпълнени изискванията на чл. 3, ал. 1, т. 2, 4 и 6 от Наредбата и е приложена фактура от 18.06.2024 г. за такса за обучение и храна за периода м.09/24 – 06.25 г.

Последвало е издаване на оспорената в настоящото производство Заповед № РКС25-РД09-29/17.01.2025 г. на кмета на Район „Красно село“, изменена със заповед Заповед № РКС25-РД09-62/05.02.2025 г. на кмета СО, район „Красно село“, с която на основание чл. 9, ал. 1 от Наредбата е отказано компенсирането на допустими месечни разходи за периода от 01.11.2024 г. до 31.12.2024 г. за отглеждане и обучение на детето Д. Д. К.. Изложени са мотиви, че сключеният договор за отглеждане, обучение и възпитания на детето е с частна детска градина „Светлина“ ЕООД, която е с държавно финансиране, поради което органът е приел, че подаденото искане не отговаря на изискванията на чл. 3, ал. 1, т. 5 от Наредбата.

С преписката е представен и списък на частните детски градини и училища, включени в системата на държавно финансиране от бюджетната 2023г. със заповеди на министъра на образованието и науката, в който фигурира и Частна детска градина "Светлина" ЕООД - т. 5 от списъка.

Допълнително в съдебното производство са представени от жалбоподателката искане по чл. 4, ал. 2 вр. чл. 9 от Наредбата за предходен период - от 15.09.2024г. до 31.10.2024г., и разпечатка от банкова сметка - детайли за извършена трансакция с наредител СО - район "В." и правила за прием на деца и ученици в ЧДГ и ЧОУ "Светлина" без заплащане на такса за обучение.

Представени са по делото Заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на Столична община, издадена на основание чл. 44, ал. 1, т. 1, 8, 9 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация във връзка със задълженията, възложени на кметовете на общините с Наредбата, както и Заповед № РКС25-РД09-8/13.01.2025г. на кмета на район "Красно село" - СО.

В изпълнение указанията на ВАС са представени и Заповед № СОА23-РД09- 2045/25.09.2023 г. и Заповед № СОА24-РД09-455/05.01.2024 г. на кмета на СО. Видно е от представената Заповед № СОА23-РД09-2045/25.09.2023 г. на кмета на СО, че считано от 27 септември 2023 г. се въвежда в редовна експлоатация модул „Компенсации“ на ИСОДЗ, ПГУ и I клас.

В изпълнение на указанията на ВАС настоящият състав е указал на ответника, че следва да представи доказателства за изпълнение на чл.8, ал.3 от Наредбата и чл.10, ал.2 от Наредбата, каквито до приключване на устните състезания не са представени.

При така установеното от фактическа страна съдът формира следните правни изводи:

Жалбата е подадена срещу подлежащ на оспорване пред съд административен акт, от лице, което е негов адресат и чиято правна сфера актът засяга неблагоприятно, в законоустановения за това

срок, поради което е допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспорената в настоящото съдебно производство Заповед № РКС25-РД09-29/17.01.2025 г. на кмета на Район „Красно село“ е такава, с която кметът на район „Красно село“ – СО се е произнесъл по искане за определяне на размер на компенсацията за отглеждането и обучението на дете, което не е прието в държавна или общинска детска градина поради липса на свободни места, т.е. процедура по чл.9 и чл. 10 от Наредбата, приета с ПМС № 76 от 05.03.2021г.

Процедурата започва с подаване на искане изплащане на компенсация, каквото искане е налице /л.16/.

По делото е представена Заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на Столична община относно разпределението на функциите между кмета на общината и кметовете на кметствата и районите, с която изрично се възлагат на кметовете на райони в Столична община правомощия да издават заповеди за определяне на размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или за мотивиран отказ за изплащането на компенсация за недопустимите разходи, или за прекратяване изплащане на компенсациите при наличие на съответните предпоставки в Наредбата. Заповедта за делегиране на правомощия е издадена от кмета на Столична община на основание чл. 44, ал. 1, т. 1, 8, 9 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация във връзка със задълженията, възложени на кметовете на общините с Наредбата. В чл. 44, ал. 1, т. 9 от ЗМСМА е предвидена законова възможност за кмета на общината да възлага свои функции на кметовете на райони. Съгласно чл. 10, ал. 2 от Наредбата кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице със заповед определя размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или мотивирано отказва изплащането на компенсация за недопустимите разходи, т.е. делегирането на правомощията на кмета на общината е извършено на основание законовата разпоредба, с която е дадена възможност за възлагане на широк кръг от правомощия, без посочване на ограничения, т.е. на по-голям обем от материална компетентност, независимо от начина ѝ на придобиване (в случая придобита с разпоредба на подзаконов нормативен акт).

Предвид изложеното съдът приема, че заповедта е издадена от компетентен административен орган, в кръга на правомощията му съгласно чл. 10, ал. 2 от Наредбата.

На следващо място, настоящият състав на съда счита, че процесната заповед е издадена в писмена форма, но не е мотивирана в съответствие с изискванията на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК, както и акта е издаден в нарушение на чл.35 и чл.36 от АПК – при неизяснена фактическа обстановка, поради следните съображения:

Съгласно чл. 283, ал. 1, т. 11 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) средствата за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие включват компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места за предучилищно образование в държавни и общински детски градини и училища. Съгласно чл. 283, ал. 12 ЗПУО държавата предоставя средства за родителите на деца от тригодишна възраст до постъпването им в I клас за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението им, когато: 1. детето не е прието за съответната учебна година поради липса на свободни места за целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, за които е кандидатствало, и 2. не е предложено от общината по местоживееене на детето друго равностойно място в общинска детска градина или училище. Съгласно чл. 283, ал. 15 от ЗПУО условията и редът за предоставяне и изплащане на средствата по ал. 12 се определят с наредба на Министерския съвет.

Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния

бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места, е подзаконовият нормативен акт, приет от Министерския съвет на Република България в изпълнение на законната делегация. В чл. 3, ал. 1 от Наредбата са регламентирани условията, които следва едновременно да са изпълнени, за да имат право родителите да получат средства за компенсиране на разходите им, пряко свързани с отглеждането и обучението на децата им, а именно: 1. детето е кандидатствало за прием съгласно съответните изисквания, определени по реда на чл. 59, ал. 1 от ЗПУО, в целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, в чийто прилежащ район се намира настоящият адрес на детето, и не е прието поради липса на свободни места за съответната учебна година; 2. детето да не е записано в целодневна, полудневна или почасова организация на предучилищното образование в нито една държавна или общинска детска градина или училище; 3. общината по настоящия адрес на детето не е предложила на родителите друго равностойно място за предучилищно образование на детето в общинска детска градина или училище за съответната учебна година поради липса на свободни места във всички детски градини и училища в прилежащия район; 4. за съответната учебна година детето е записано в самостоятелна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище или в самостоятелна, целодневна, полудневна или почасова организация в частна детска градина или училище; 5. ако детето е в задължителна предучилищна възраст и е записано за задължително предучилищно образование в частна детска градина или в частно училище – частната институция да не е включена в системата на държавно финансиране; 6. родителите да не получават подпомагане от държавния бюджет или за сметка на оперативни програми за същите дейности на друго основание за периода, за който се изплащат средства за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението, по реда на тази наредба. В чл. 4, ал. 2 от Наредбата са посочени допустимите разходи, които подлежат на компенсиране, които са: 1. разходи за заплащане на такси за обучение по договори за обучение, сключени с частна детска градина или частно училище при условието на чл. 3, ал. 1, т. 5; 2. разходи за заплащане на такса по договори за отглеждане и обучение, сключени с лица, регистрирани като търговци, или с юридически лица с нестопанска цел, предоставящи организирани услуги за деца; 3. разходи за заплащане на възнаграждения по договори за обучение, сключени с физически лица; 4. разходи за отглеждане на детето в размер 20 на сто от разходите по т. 3.

В разпоредбата на чл. 5 от Наредбата е посочено, че разходите за заплащане на такси по договори за обучение по чл. 4, ал. 2, т. 1, сключени с частна детска градина или частно училище, се удостоверяват със следните документи: 1. договор за обучение между родителя и частната детска градина или училище; 2. платежен документ за извършено плащане на таксата за обучение за съответния месец - фактура и платежно нареждане или фискален бон. Съгласно чл. 9, ал. 4 от Наредбата, приета с ПМС № 76 от 05.03.2021 г., към искането се прилагат документите по чл. 5, 6 или 7, удостоверяващи извършените от родителите разходи за периода, за който се иска компенсиране. По преписката липсват доказателства, че жалбоподателката е заплатила такса за обучение за процесния период. Липсват доказателства и органът да е изискал такава информация. Към искането за процесния период е налице единствено фактура от 18.06.2024 г. В този смисъл заповедта е издадена при неизяснена фактическа обстановка, с което е нарушен чл. 35 и чл. 36 от АПК.

В хипотезата на чл. 3, ал. 1, т. 5 от Наредбата, на която органът се позовава, се

изисква, ако детето е в задължителна предучилищна възраст и е записано за задължително предучилищно образование в частна детска градина или в частно училище – частната институция да не е включена в системата на държавно финансиране.

Съдът приема за установено, че ЧДГ „Светлина“ ЕООД е включена в системата на държавно финансиране за 2023 г., по което обстоятелство не се и спори. Оттук и спорът по делото в действителност се съсредоточава по въпроса дали ли са в случая основания за компенсиране на заплащаната такса по сключения с частната институция договор за обучение.

Уредбата относно включването на частните детски градини и частните училища в системата на държавно финансиране и предоставянето на средства от държавния бюджет се съдържа в разпоредбите на чл. 10 ЗПУО и чл. 109 и сл. от Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

С чл. 10, ал. 1 ЗПУО е предвидено, че за осъществяване на задължителното предучилищно и училищно образование на децата и учениците, както и за училищното образование на учениците по чл. 9, ал. 2, частните детски градини и частните училища може да получават държавна субсидия при условията и по реда на този закон. Според чл. 10, ал. 3 ЗПУО когато частните детски градини и частните училища получават държавна субсидия, те могат да извършват дейности срещу заплащане само извън финансираните от държавата. Съобразно разпоредбата на чл. 109, ал. 1 от Наредбата включените в системата на държавно финансиране частни детски градини и училища не могат да събират средства от родителите за дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците, финансирани със средства от държавния бюджет, а според ал. 2 на същата разпоредба институциите по ал. 1 осигуряват възможност не по-малко от 20 на сто от приеманите в тях деца и ученици, в това число деца и ученици с изявени дарби и/или със специални образователни потребности, да се обучават безплатно. Анализът на относимата нормативна уредба налага извод, че частните детски градини и частните училища могат да събират такси от децата, които се обучават в тях, само за допълнителни дейности, извън финансираните от държавния бюджет, като осигуряват на 20 % от приетите деца безплатно обучение за тях.

В разглеждания случай от фактическите и правни основания за издаване на акта не се установяват ясни изводи на органа във връзка с преценката дали ли са основания за компенсиране на разходи, свързани с обучението на детето в частната институция.

На следващо място Органът не е изискал и предоставяне на информация за какво точно се заплаща месечната такса, както и дали допълнително посочените такси се определят като такива за допълнителни дейности, които учебното заведение предлага и детето е заявило по свой избор. Т.е. органът не е събрал относимата

информация и не е обсъдил, ако ЧДГ „Светлина“ ЕООД е включена в системата на държавно финансиране дали това са такси за допълнителни дейности, които учебното заведение предлага и детето по свой избор е заявило. Не е изяснено в този смисъл и не е извършена преценка дали държавното финансиране засяга изцяло или частично всички деца в ЧДГ, кои дейности се покриват от държавното финансиране и дали в конкретния случай детето се ползва от предоставеното на частната институция държавно финансиране и ако да – изцяло или частично.

С оглед нормативно установеното изискване за мотивиране на акта, налага се изводът, че от органа следва да се изложат конкретни съображения за неговото издаване – както фактически, така и правни. Мотивите на административния акт следва да бъдат относими към материалното право и хипотезата на приложимата правна норма. Изискването за мотивиране на акта дава основание за адекватна защита срещу него и осъществяване на съдебния контрол. Мотивирането на акта означава конкретно посочване на фактическите основания и съпоставянето им с правните основания, от които административният орган черпи правомощието си да го издаде. Следователно налице е допуснато нарушение на административнопроизводствените правила при издаване на оспорената заповед и то следва да се приеме за съществено, тъй като от една страна ограничава надлежното и свободно упражняване на правото на защита на адресата на акта, а от друга пречатства проверката от съда на приложението на материалния закон от административния орган.

От гореизложеното следва, че обжалваната заповед следва да бъде отменена като незаконосъобразна, а административната преписка да бъде върната на органа за ново произнасяне, при спазване на указанията по прилагането на закона съобразно изложените мотиви. При новото произнасяне органът следва да събере и доказателства за реално извършен разход за спорния период. В изпълнение указанията на ВАС, настоящият състав е задължил като трета неучастваща в производството страна частната детска градина „Светлина“ ЕООД да отговори писмено на въпроса: Кои дейности се покриват от държавното финансиране и дали в конкретния случай детето Д. Д. К., с ЕГН [ЕГН] се ползва от предоставеното на частната институция държавно финансиране и ако да - изцяло или частично? В получения от ЧДГ е посочено, че детето е записано и посещавало детска градина в предучилищна възраст през период, който ЧДГ е била включена в системата за държавно финансиране, като образователните услуги са предоставяне при условията на действащ договор за обучение, като спрямо детето са били приложими общите правила относно формиране на таксата в условията на налично държавно финансиране. При новото разглеждане на преписката Органът следва да съобрази произнасянето си според получения отговор от третото неучастващо лице - частната детска градина „Светлина“ ЕООД.

При този изход на спора и предвид своевременно направеното от жалбоподателката

искане в тежест на ответника следва да бъдат възложени сторените по делото разноси, възлизащи на сумата от 5,11 евро (пет евро и единадесет евроцента) или 10 лева /десет лева/ - за заплатена държавна такса.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 и чл.143, ал.1 от АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 83-ти състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалбата на М. А. К. Заповед № РКС25-РД09-29/17.01.2025 г. на Кмета на Район „Красно село“-СО.

ВРЪЩА административната преписка на кмета на район "Красно село" - Столична община за ново произнасяне при спазване на дадените в мотивите на решението указания по прилагането на закона.

ОСЪЖДА Столична община да заплати на М. А. К. сумата от 5,11 евро (пет евро и единадесет евроцента) или 10 лева /десет лева/, представляваща разноси по делото за държавна такса.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд.